
DZIEDZICTWO KULTUROWE JAKO ELEMENT WYKORZYSTYWANY W PROCESIE REWITALIZACJI MAŁYCH MIAST CHORWACKICH

CULTURAL HERITAGE AS AN ELEMENT USED IN THE PROCESS OF REVITALIZATION OF SMALL CROATIAN TOWNS

Hanna Hrehorowicz-Gaber

dr inż. arch.

Politechnika Krakowska
Wydział Architektury
Instytut Projektowania Miast i Regionów
Katedra Budowy Miast

STRESZCZENIE

Historyczne uwarunkowania ukształtowały wyjątkowe dziedzictwo kulturowe chorwackich miasteczek. Wykorzystanie ich zasobów w celu rewitalizacji zespołów miejskich jest procesem ciągłym, opierającym się na unikatowych wartościach współtworzących struktury miejskie. Morfologia terenu i wielowiekowa kultura sprawiły, iż niektóre z nich są mekką turystyczną Europy. Zrównoważony rozwój jest podstawowym dobrem, a spójnie i zgodnie z nimi realizowane projekty pozwalają zachować dorobek przeszłych pokoleń.

Słowa kluczowe: dziedzictwo kulturowe, miasteczka chorwackie, rewitalizacja, turystyka.

ABSTRACT

Historical factors have shaped the unique cultural heritage of Croatian towns. The use of their resources in order to revitalize urban complexes is a continuous process based on the unique values making up the city. The morphology of the terrain and centuries-old culture meant that some of them are tourist mecca of Europe. Sustainable development is a fundamental right and consistently and in accordance with these projects help maintains the achievements of past generations.

Key words: Croatian towns, cultural heritage, revitalization, tourism.

WSTĘP

Historyczne uwarunkowania ukształtowały wyjątkowe dziedzictwo kulturowe chorwackich miasteczek. Wykorzystanie ich zasobów materialnych w celu rewitalizacji zespołów miejskich jest procesem ciągłym, opierającym się na unikatowych wartościach współtworzących struktury miejskie. Budowa oblicza miasta będącego harmonijną kontynuacją pozostawionego dziedzictwa wymaga czasu, znacznych nakładów finansowych i spójnej polityki legislacyjnej. Morfologia terenu i wielowiekowa kultura sprawiły, iż niektóre z miasteczek, sąsiadujące z linią brzegową Adriatyku, są mekką turystyczną Europy. Te, które położone są poza głównymi traktami komunikacyjnymi, starają się o ożywienie, sięgając głęboko do historii i tradycji. W każdym przypadku zrównoważony rozwój jest podstawowym dobrem, a zapisany w dokumentach planistycznych oraz spójnie i zgodnie z nimi realizowany pozwala zachować dorobek przeszłych pokoleń, dając podwaliny pod społeczną, ekonomiczną i przestrzenną rewitalizację.

KONTEKST LOKALNY I EKONOMICZNY REWITALIZACJI

Gospodarka chorwacka w znacznej mierze opiera się na branży turystycznej jako jednej z głównych gałęzi przynoszących dochód narodowy. Chorwacja od kilkunastu lat z powodzeniem przyciąga ze wzmożoną siłą *turystów z całego świata swoimi niepowtarzalnymi walorami widokowymi, warunkami klimatycznymi i wielowiekowym dziedzictwem*¹. Według dokładnych obliczeń Chorwackiego Banku Narodowego w zeszłym roku zagraniczni turyści pozostawili w Chorwacji około 7 mld euro, co przynosi około 25% PKB. Chorwacja inwestuje w turystykę, lokując ogromne pieniądze w rozwój branży turystycznej i związanych z nią gałęzi. Do 2020 r. Chorwacja chce zainwestować w turystykę kolejne 7 mld euro [4]. W projekcie rozwoju turystyki istotne znaczenie ma rewitalizacja zastanych wartości w zakresie dziedzictwa materialnego regionu. Przygotowanych jest około 150 projektów (mających przynieść podwojenie wpływów z turystyki), wykorzystujących istniejące zasoby materialne (825 mln euro) i niematerialne (300 mln euro, parki tematyczne

W czasach wszechobecnej unifikacji miasteczka chorwackie ocaliły swoją odrębność i specyfikę. Zabytki kultury materialnej oraz niematerialne elementy ludowej twórczości, osadzone w niepowtarzalnym krajobrazie, składają się na lokalny koloryt, który przyciąga turystów.

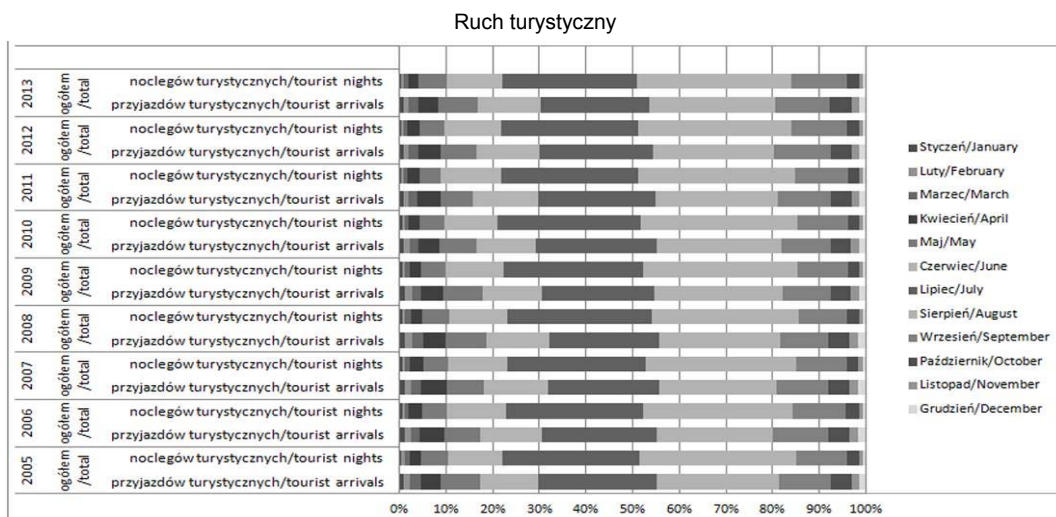
Coraz większa ich rzesza pragnie spędzać wolny czas w sposób aktywny, czerpiąc jak najwięcej korzyści ze świadomego obcowania z kulturą, tradycją i krajobrazem danego regionu.

Stąd też tak wielki nacisk na dziedzictwo kulturowe oraz na zachowane aspekty przyrodniczo-krajobrazowe, które wpływają istotnie na odbiór widokowy. Pielęgnowanie duchowej i materialnej spuścizny pomaga lokalnej społeczności w zachowaniu odrębności regionalnej. Daje ona możliwość międzypokoleniowego dialogu i ma również swój wyraz ekonomiczny. Chorwacja to kraj małych miejscowości spośród 124 miast tylko 9 to miasta średnie i duże (czyli powyżej 50 tys. mieszkańców i więcej)². Miasteczka to świadkowie, tradycji i historii regionu. Tym ciekawsze niż wiele innych, że są autentyczne i żywe, otwarte i chętnie przyjmujące turystów.

Spośród miast małych 10 to miasteczka z ludnością 10–25 tys. reszta to miejscowości poniżej 10 tys. mieszkańców, w których w okresie urlopowym liczba użytkowników przestrzeni miejskiej zwiększa się co najmniej dwukrotnie.

¹ Chorwacja jako kraj turystyczny znajduje się na 34. miejscu w świecie i 24. miejscu w Europie. Rozwój turystyki ma pozwolić na uplasowanie się na 20. miejscu w świecie do 2020 r.

² Stolica państwa, Zagrzeb, ma około 700 tys. mieszkańców, Split i Rijeka posiadają ponad 100 tys. mieszkańców, pozostałe są znacznie mniejsze.

Ryc. 1. Wpływy z turystyki Chorwacji w okresie 2005–2013. Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych (HR-STAT)

Fig. 1. Income from tourism in Croatia. Years 2005–2013. Source: Author's own studies based on statistical data (HR-STAT)

STUDIUM PRZYPADKU (REWITALIZACJA A PARTYCYPACJA SPOŁECZNA)

Wśród miasteczek położonych nad Adriatykiem i najpopularniejszych znaleźć można Trogir znajdujący się w środkowej Dalmacji. Ma około 10 tys. stałych mieszkańców. 50% dochodów jest osiąganych z turystyki (w samym mieście jest 20 tys. miejsc noclegowych wypełniających się w 100% w sezonie). Przy tak dużym ruchu turystycznym łatwo zgubić charakter i specyfikę miejscowości oraz identyfikację tożsamościową mieszkańców.

Dlatego działania podejmowane w Trogirze mają już zwyczajowo charakter społeczny a partycypacja jest podstawowym założeniem przy nowych projektach.

Obecnie dokonujące się zmiany są wynikiem uzyskania dotacji unijnych na rewitalizację centrum Trogiru. Aby powiązać społeczność z ideą ożywienia (nie tylko turystycznego) miejscowości, prowadzone są publiczne dyskusje na temat zmian w przestrzeni miejskiej. Z uwagi na klimat szczególnie bliskie mieszkańcom są przestrzenie parkowe, zadrzewione i ocienione. Nowa zielona infrastruktura w krajobrazie miejskim powstaje z udziałem architektów krajobrazu, władz miejskich i szerokiej reprezentacji społeczności Trogiru.

Ryc. 2. Park Garagnina-Fanfogna. Źródło: [5]

Fig. 2. Garagnin-Fanfogna Park. Source: [5]

Ryc. 3. Park Garagnina-Fanfogna obecnie. Źródło: [5]
Fig. 3. Garagnin-Fanfogna Park today. Source: [5]

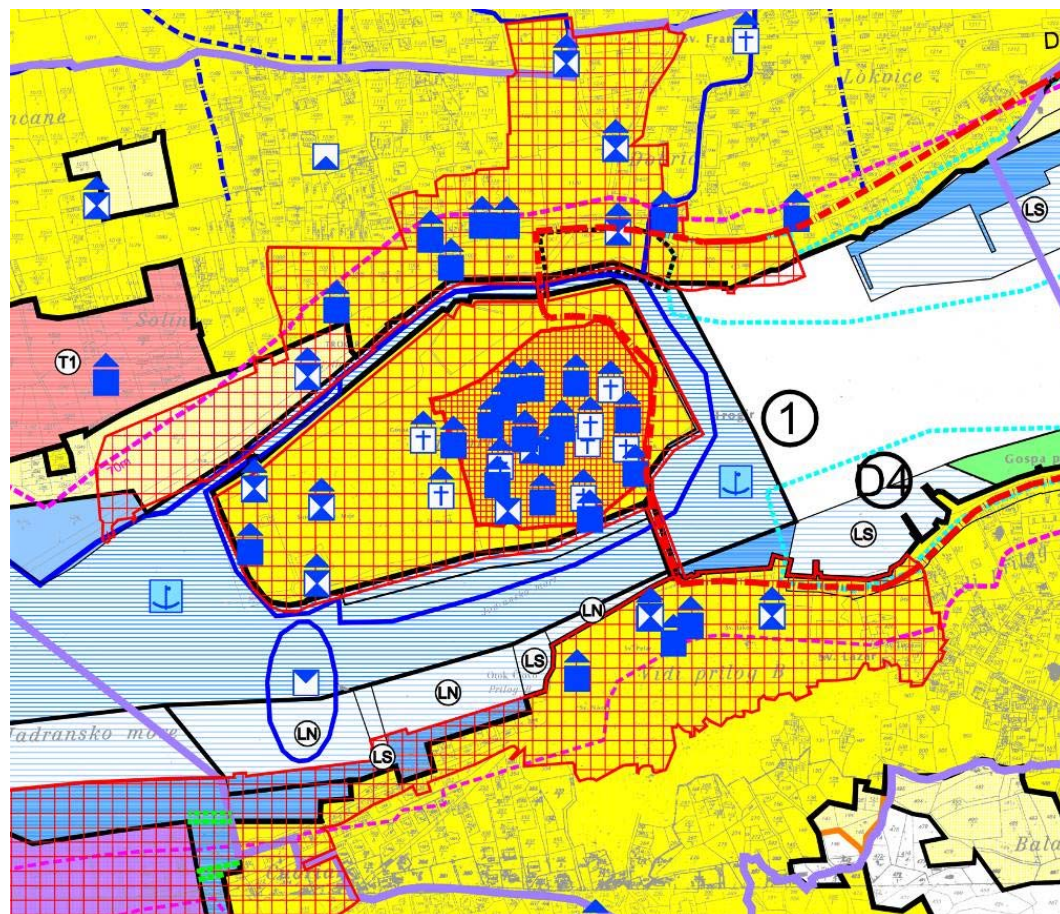
Ryc. 4. Park Garagnina-Fanfogna obecnie. [5]
Fig. 4. Garagnin-Fanfogna Park today. Source: [5]

Problem rekonstrukcji zabytkowych parków w nowoczesnym kontekście prześledzić można na przykładzie parku Garagnina. Do niedawna zaniedbany park przechodzi właśnie fazę wdrażania projektu. Wyjście od idei do ostatecznej realizacji wizji przestrzeni publicznej było na każdym etapie konsultowane. Założenie parku Garagnina (później Garagnina-Fanfogna) datowane jest na około 1800 r. Powstał jako ogród warzywny oraz sad eksperymentalny w otoczeniu drzew i kwiatów okolony piękną architekturą³. Jego twórca i założyciel – arystokrata Ivan Lucas Garagnin, pedagog i fizjokrata – był człowiekiem postępowym na miarę europejską, pragnącym dla Dalmacji lepszych warunków życia oraz wejścia na rynki europejskie ze swoimi rodzimymi produktami. Założenie parkowe jest od 1962 r. wpisane jako zabytek architektury krajobrazu. Pozwoliło to na zachowanie parku, jednak przez ten okres nie odbywały się żadne poważne prace zabezpieczające. Działania przyjęte w projekcie rewitalizacji polegać będą na kompleksowej renowacji substancji zabytkowej oraz na aktywizacji turystycznej przestrzeni okalającej. Park będzie posiadał kawiarnię z targowiskiem, sklep z pamiątkami, plac zabaw, trzy sanitariaty, mały amfiteatr, obiekt gospodarczy od strony północnej, który będzie odtworzony według oryginalnych pomysłów Ivana Lucasa Garagnina.

Wśród większych układów przestrzennych Chorwacji, takich jak ośrodki miejskie, dominuje kierunek zachowawczy przeobrażeń przestrzennych (w szczególności w zakresie architektury). Na skutek badań konsumenckich i oczekiwań turystów ośrodki miejskie – o charakterze turystycznym – są postrzegane jako żywe muzea i w takiej formie najchętniej odwiedzane. Z obawy przed utratą klientów działania rewitalizacyjne nie noszą cech ekstrawagancji, ale jedynie ożywienia w ramach określonej topografii i tkanki. Jednym z przykładów zastosowania nowoczesnego paradygmatu zrównoważonego planowania i projektowania krajobrazu miejskiego jest nowy strategiczny projekt z zakresu architektury

³ Park ten nawiązuje użytym materiałem roślinnym do historycznych ogrodów średniowiecznych o funkcjach gospodarczych. Rozciąga się na powierzchni 1,3 ha i zawiera duże cenne gatunkowo solitery, takie jak np. stare jaśminowce i drzewa laurowe.

krajobrazu w Jelsa na wyspie Hvar, oparty na integracji morfologicznej i współczesnym postrzeganiu przestrzeni miejskiej. Projekt, choć nowoczesny, nie zdobył jednak popularności wśród zagranicznych turystów (z których utrzymują się w większości miasteczka portowe), co spowodowało przerwanie jego wdrażania.

Ryc. 5. *Prostorni Plan*, czyli MPZP dla Trogiru z 2006 r. z wyznaczonym obszarem rewitalizacji do 2013 r. Źródło: [3]

Fig. 5. *Prostorni Plan* Trogir local development plan from 2006 with a designated revitalization area till 2013. Source: [3]

STUDIUM PRZYPADKU (REWITALIZACJA A PROJEKT KONKURSOWY)

Historycznie określoną matrycę przestrzeni miejskiej ma także Šibenik. a jej omówienie obejmie również architekturę krajobrazu jako jednego z podstawowych elementów terytorialnej rewitalizacji miast.

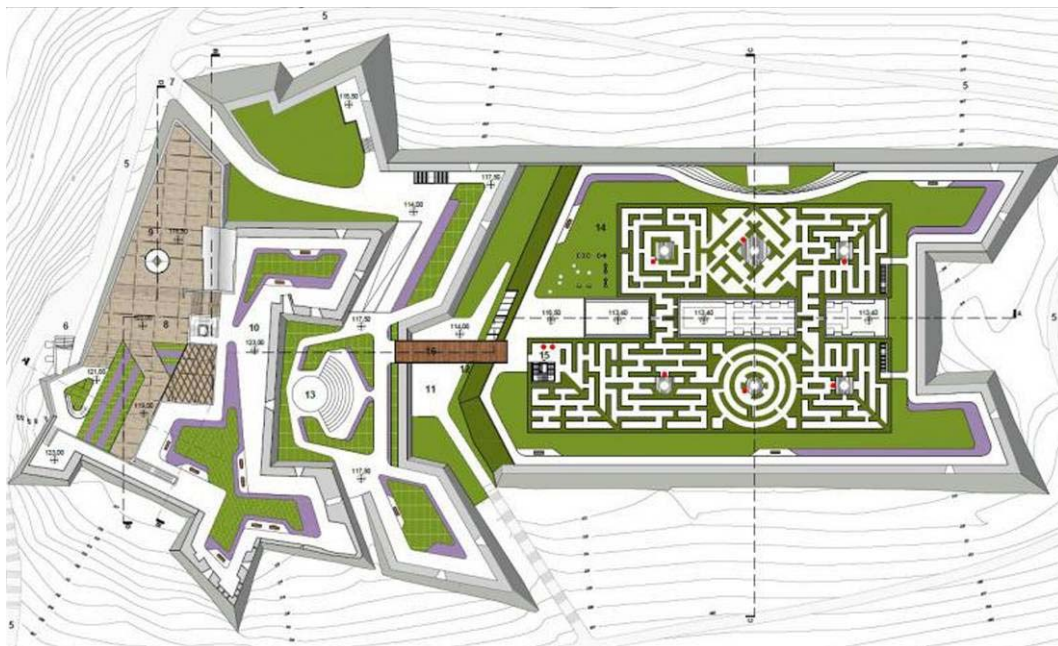
Šibenik jest miastem o bogatej tradycji i wyjątkowo pięknie wpisanej w krajobraz architekturze. Założono go w 1298 r. tuż przy ujściu rzeki Krka do Morza Adriatyckiego. Miasto to jest nieco większe (ponad 34 tys. mieszkańców) i do głównych jego atrakcji należy katedra św. Jakuba, twierdza oraz pozostałości po czterech fortecach służących niegdyś obronie przed najazdami tureckimi. Šibenik, korzystając z programu unijnego na rewitalizację twierdzy św. Jana⁴, przystąpił do działań zakrojonych na szeroką skalę i obejmują-

⁴ Twierdza św. Jana projektu Antonia Leni z Genui położona jest na wzgórzu, 115 m n.p.m. i pochodzi z 1647 r. Zbudowana w dwamiesiące służyła obronie przed najazdem tureckim

ych projekt rewitalizacji zarówno samej twierdzy (projekt autorstwa Arhitektonski studio Vulin/Ileković) jak również jej otoczenia.

Projekt przewiduje na terenie twierdzy promenadę, ścieżki biegowe i joggingowe wokół całego kompleksu, altany z kawiarniami oraz bar szybkiej obsługi z tarasem widokowym. Szczególnie interesujące jest rozmieszczenie na północy, w wydłużonej części fortecy zwanej Kleszcze, nowej głównej przestrzeni przeznaczonej przede wszystkim dla dzieci młodzieży, zwanej Kid's Lab2. Kompleks będzie składał się z umieszczonego w zabytkowej części laboratorium położonego w zielonym labiryncie Lab2 Kid's_Laboratorij+. Labirynt jest atrakcyjnym obszarem, w który może pełnić wiele funkcji zmiennych w ciągu roku, a towarzyszący mu zielony labirynt jest zaprojektowany jako interaktywna gra z zadaniami, co dodaje mu atrakcyjności. Towarzystwo Ochrony Dziedzictwa Sibenik George Dalmacji w drodze konkursu na projekt rewitalizacji twierdzy św. Jana wyłoniło biuro Architektura Vulin/Ileković⁵. Na razie jest to wstępny projekt koncepcyjny. Do realizacji następnego etapu, czyli głównego projektu miasto musi ubiegać się o kolejne fundusze unijne⁶.

Współczesne podejście do ochrony zabytków stwarzają dobry klimat dla miejskich rewitalizacji. Dobrą praktyką miast chorwackich jest fakt, iż procesy rewitalizacyjne nie ulegają koncentracji w dużych miastach i widoczne są także w mniejszych ośrodkach. Rewitalizacja to także proces wyprowadzania obszarów ze stanu degradacji w sensie technicznym i społecznym. Poprawia on jakość życia i wizerunek miejsca, wpływając na mieszkańców. Rewitalizacja miasteczek chorwackich jest czynnikiem pobudzającym i kreatywnie wykorzystującym dziedzictwo kulturowe w wymiarze lokalnym (dla obywateli) i ponadregionalnym (dla turystów). Jej efektem są odnowione, zmodernizowane i ożywione przestrzenie, gdzie zabytkowa tkanka jest najistotniejszą strukturą.

Ryc. 6. Projekt rewitalizacji twierdzy św. Jana w Šibeniku. Źródło[6]

Fig. 6. St. John's fortress revitalization project. Source:[6]

⁵ Wstępna koncepcja oraz projekt koncepcyjny kosztowała 110 tys.kn, czyli poniżej 14 tys. euro.

⁶ Mimo że fort jest nadal własnością miasta Šibenik, sytuacja własnościowa komplikuje procedury, gdyż sama twierdza w granicach obiektu jest państwowa.

CULTURAL HERITAGE AS AN ELEMENT USED IN THE PROCESS OF REVITALIZATION OF SMALL CROATIAN TOWNS

INTRODUCTION

Historical factors have shaped the unique cultural heritage of Croatian towns. The use of their material resources for the revitalization of urban complexes is a continuous process which is based on the unique values that contribute to urban structures. The construction of the city is being a harmonious continuation of the legacy left takes time, considerable financial and coherent legislative policy. The morphology of the terrain and centuries-old culture meant that some of them adjacent to the line of the Adriatic coast are tourist Mecca of Europe. Those that are located outside the main communication tracts are seeking recovery of reaching deep into the history and tradition. In any case, sustainable development is a fundamental right and saved in planning documents and consistently and in accordance with implemented to preserve the achievements of past generations, providing a basis for social, economic and spatial revitalization.

LOCAL AND ECONOMIC CONTEXT OF REVITALIZATION

Croatian economy is largely based on the tourism industry which is one of the main branch of generating national income. Croatia for several years successfully attracted to the increased strength of tourists from all over the world its unique scenic properties, climatic conditions, and centuries-old heritage. According to the accurate calculation of the Croatian National Bank last year, foreign tourists who stayed in Croatia around seven billion euros, which brings about 25% of GDP. Croatia is investing in tourism by investing huge amount of money in the development of the tourism industry and related branches. By 2020, Croatia wants to invest in tourism next 7 billion euros in the project of tourism development is essential to the revitalization of the existing values in the material heritage of the region. Prepared about 150 projects (that will bring a doubling of revenues from tourism) and utilizing existing material resources (825 million) and assets of 300 million euros (theme parks).

In times of ubiquitous unification of the Croatian town saved their identity and specificity. Material culture and intangible elements of folk creativity embedded in the unique landscape make up the local color that attracts tourists.

Increasing their crowd wants to spend their free time in an active way, drawing as much benefit from a deliberate association with the culture, traditions and landscape of the region.

Hence, such a great emphasis on cultural heritage and preserved aspects of nature and landscape, which significantly affect the reception of observation. Nurturing the spiritual and material legacy of helping the local community in maintaining regional distinctiveness. It offers the possibility of intergenerational dialogue and also has its economic expression. Croatia is a country of small towns from among 124 cities, only 9 are medium and large cities (50 000 inhabitants and more). This town witnesses, traditions and history of the region. More interesting than many others that are authentic and vibrant, open and willing to host tourists.

Of the 10 small towns are towns with a population of 10 000 to 25 000 the rest is a small towns of less than 10 000 inhabitants, in which during the holiday period the number of users of urban space is increased at least twice.

CASE STUDY (REVITALIZATION AND SOCIAL PARTICIPATION)

Among those bordering the Adriatic Sea and most can be found Trogir is located in central Dalmatia. It has approx. 10 000. permanent residents. 50% of income is derived from tourism (in the city is 20 000 beds filling up 100% for the season). With so much tourist traffic easily lose the character and the specificity of the village and the identification of an identity inhabitants.

Therefore, actions taken in Trogir are already customary social character and participation is the basic premise of the new projects.

Currently occurring changes are the result of obtaining EU grants for the revitalization of the center of Trogir. To associate with the idea of reviving the community (not just the tourist) village conducted public discussions about the changes in the urban space.

Due to the climate particularly close residents are of parkland, wooded and shaded. New green infrastructure in urban arises involving landscape architects, municipal authorities and a broad representation of the community of Trogir.

The problem of reconstruction of historic parks in the modern context can be traced on the example of the park Garagnina. Until recently, neglected park is undergoing a phase of project implementation. Output from the idea to the final realization of the vision of public space, was consulted at every stage. The assumption Garagnin Park (later Garagnin-Fanfogna) dated to around 1800 years. It was created as a vegetable garden and orchard experimental surrounded by trees and flowers surrounded with beautiful architecture. Its creator and founder - aristocrat Ivan Lucas Garagnin, educator and Physiocrat, was a man of progressive European-made wishing Dalmatian better living conditions and the entry into European markets with its native products. The park is listed since 1962 as a monument of landscape architecture. This allowed for the preservation of the park, but during this period is not conducted any serious safety work. Measures adopted in the revitalization project will rely on a comprehensive renovation of historic substance and the space surrounding tourist activation. Park will have a café with a marketplace, a souvenir shop, a playground, three toilets, a small amphitheater, the economic object from the north, which will be played by original ideas Ivana Lucas Garagnina.

Among the larger spatial systems such as Croatia dominated urban centers conservative direction of spatial transformations (especially in architecture). As a result of consumer research and expectations of tourists urban centers – of a tourist – are seen as living museums and in such form most visited. For fear of losing the client regeneration activities do not wear characteristics of extravagance and only recovery within a specific topography and tissues. One of the examples of the modern paradigm of sustainable planning and design of urban landscape is a new strategic project in the field of landscape architecture in Jelsa on the island of Hvar, which is based on the integration of morphological and contemporary perceptions of urban space. The modern design, however, has not made it popular among foreign tourists (of which persist in most of the town port), which led to discontinuation of its implementation.

CASE STUDY (REVITALIZATION AND COMPETITION PROJECT)

Historically specific matrix of urban space has also Sibenik and its discussion will also include landscape architecture as one of the basic elements of territorial urban regeneration.

Sibenik is a city with a rich tradition, founded in 1298, exceptionally beautifully inscribed in landscape architecture right at the mouth of the river Krka flows into the Adriatic Sea. The city is slightly larger (more than 34 thousand. Inhabitants) and its main attractions include the cathedral. James, the fortress and the remains of the four fortresses designed to defend against raids once Turkish. Sibenik using the EU program for the revitalization

of the fortress of St. ohn joined the activities of large-scale revitalization project involving both a fortress (designed by Arhitektonski studio Vulin / Ileković) as well as its surroundings.

The project foresees in the fortress promenade, cross-country skiing and jogging paths around the entire complex, gazebos with cafés and a snack bar with terrace. Of particular interest is the distribution in the north, in the extended portion of the fortress called Ticks new major space dedicated primarily to children and young people, called Kid's Lab2. The complex will consist of located in the historic part of the lab located in the green maze. Lab2 Kid's_Laboratorij +. Labyrinth is an attractive area in which can serve many functions of variables during the year and the accompanying Green maze is designed as an interactive game with the tasks which adds to its attractiveness. Society for the Preservation of Sibenik George Dalmatian in a competition to design the revitalization of the fortress of St. John emerged office Architecture Vulin / Ilekovic. For now, this is a preliminary conceptual design. To implement the next phase of the project which is the main city must apply for further EU funds.

Modern approach to the protection of monuments pose a good climate for urban revitalization. A good practice Croatian cities is the fact that regeneration processes are not concentrated in large cities and are also visible in the smaller centers. Revitalization is also a process of carrying out areas of the state of degradation in terms of technical and social. It improves the quality of life and image of the place affecting residents. Revitalization of Croatian towns is a factor stimulating and creative uses cultural heritage at the local level for citizens and more than a regional (for tourists). The effect is renovated, modernized and lively spaces where tissue is the most important historic structure.

BIBLIOGRAFIA

- [1] Kruczek Z., Zmyślony P., *Regiony turystyczne. Podstawy teoretyczne. Studium przypadków, podręcznik akademicki*, Kraków, PROKSENIA 2014s.156–304 .
- [2] Nawrot Ł., Zmyślony P., *Międzynarodowa konkurencyjność regionu turystycznego. Od programowania rozwoju do zarządzania strategicznego*, Kraków, Proksenia 2009
- [3] Postorni Plan;http://212.92.208.59:8080/PROSTORNI_PLAN/4.7.%20GP%20Trogir.pdf
- [4] Strategija Turizam; <http://www.mint.hr/UserDocImages/130426-Strategija-turizam-2020.pdf>
- [5] Gradski Vrt w centru Trogira; <http://stav.cenzura.hr/zapusteni-gradski-vrt-u-centru-trogira/> DOA: 23. 07. 2014
- [6] <http://www.sibenik.hr/vijesti/izraden-idejni-projekt-revitalizacije-tvrđave-sv.-ivana>. DOA: 23. 07. 2014

O AUTORZE

Dr inż. arch. Hanna Hrehorowicz-Gaber z zawodu jest architektem – urbanistą. Po ukończeniu studiów doktoranckich obroniła doktorat z zagadnień aktywizacji ośrodków miejskich w oparciu o dziedzictwo kulturowe w obszarze transgranicznym Polski Wschodniej. Po studiach pracowała w Ośrodku Urbanistów dla Krajów Rozwijających się. Od wielu lat pracuje jako adiunkt na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej w Instytucie Projektowania Miast i Regionów. W badaniach naukowych zajmuje się strukturą przestrzenną obszarów górskich i jej przemianami pod wpływem czynników ekonomicznych, politycznych i społecznych. Szczególnie ciekawią ją procesy nawarstwień osadniczych, ich równoważenie i wykorzystanie przestrzeni kulturowej dla turystyki. Jest autorką wielu publikacji dotyczących dziedzictwa kulturowego w rejonie polskich Karpat. W kręgu jej zainteresowań znajdują się etnografia, socjologia i turystyka. Wolny czas poświęca na wędrówki i podróże. Jest członkiem Polskiej Akademii Nauk, Polskiego Towarzystwa Ekologicznego i opiekunem Studenckiego Koła Naukowego.

AUTHOR'S NOTE

PhD Hanna Hrehorowicz-Gaber She is an architect-urban planner by profession. After the completion of her Ph.D. studies she wrote her doctoral dissertation and passed her viva voce doctoral exam on the stimulation of urban centres based on the cultural heritage in the cross-border area of eastern Poland. After her studies, she worked at the Centre of Urban Planners for Developing Countries. For many years now, Dr Hrehorowicz-Gaber has been working as assistant professor (adiunkt) at the Institute of Town and Regional Design, Faculty of Architecture, Cracow University of Technology, focusing in her scientific research on the spatial structure of mountainous areas and its transformations resulting from the impact of economic, political and social factors. She is particularly interested in the processes of settlement layering, their balancing and the use of cultural space for tourism. She has authored many publications on the cultural heritage of the Polish Carpathians. Her interests include ethnography, sociology and tourism. She spends her free time hiking and travelling. PhD Hrehorowicz-Gaber is a member of the Polish Academy of Sciences, Polish Ecological Society and the tutor of the Students' Research Group.

Kontakt | Contact: hhrehorowicz-gaber@pk.edu.pl